

Aktion i læring - læring i aktion

Af: Ove Christensen

Kortfattet og meget brugbar guide til dem, der gerne vil i gang med aktionslæring. I bogen får man tips og ideer, og gennem cases får man indblik i, hvordan det kan fungere i praksis. Bogen viser, at aktionslæring stiller krav til hele skolens kultur og i et vist omfang også til forvaltningerne.

Fakta

Titel

Aktionslæring

Forfatter

Mette Molbæk, Lotte Junker Harbo

Pris

275

Sider

94

Serie

Undervisning og læring

Forlag

Dafolo

Den mest effektive kompetenceudvikling er den, der foregår i praksis, for her er der en direkte forbindelse mellem læringen og den praksis, hvori læringen skal anvendes. Og denne proces foregår da også helt naturligt i mange sammenhænge - det kalder vi erfaring. Erfaring er et andet ord for en lærende udvikling, som hænger sammen med praksis. Gennem vores erfaringer guides vi til at tilpasse vores praksis, så vi bedre opnår vores mål.

Men denne proces kan man også gøre mere målrettet, systematisk og kollektiv, og så kalder man det "aktionslæring". Man lærer ved at afprøve noget nyt. Den grundlæggende model for aktionslæring er, at man har en udfordring eller ser et potentiale i forbindelse med eksempelvis sin undervisning. Dette prøver man så at gøre noget ved ved at gøre noget anderledes. Og så reflekterer man over forandringen og vurderer, hvordan det har virket, og om man skal justere indsatsen, eller om det faktisk var en dårlig ide.

Der findes en hel del litteratur om aktionslæring, og nu er der også udkommet denne korte og meget praktisk anvendelige guide til processen henvendt til lærere, pædagoger og ledere.

En god pointe i bogen er, at aktionslæring tager tid og kræver engagement. Når man som kommune eller skole vælger at kompetenceudvikle gennem aktionslæring, skal man sætte tid af til det. Derfor anbefaler forfatterne, at man stiller nogle kritiske spørgsmål til forvaltning, ledere og de deltagende lærere og pædagoger: Er de villige til at prioritere tiden og engagementet til det? Vil ledelsen sætte tid af, så teamet kan mødes om opgaven?

Som sagt bliver der også stillet krav til deltagerne i aktionslæringsforløb om, at de forpligter sig til arbejdet, hvilket også indebærer, at de vil være nysgerrige på egne og andres blikke på praksis. Aktionslæring kræver, at man gør sig åben for nye perspektiver, at man aktivt stiller sig i den lærendes sted.

At arbejde systematisk med aktionslæring kræver en skolekultur, der er undersøgende, i forhold til hvordan man forstår skolens elever og skolens forskellige praksisser. Skolekulturen skal som minimum være indstillet til at betragte egne praksisser i et perspektiv "udefra" eller gennem det, forfatterne kalder et andenordensperspektiv. Hvordan virker det, når man gør sådan og sådan - og kunne det gøres på en anden måde? Hvad ville der så ske?

Hvis man vil anvende aktionslæring som en mere grundlæggende udviklingsmodel, så kræver det videre, at man kan anlægge et perspektiv af tredje orden. Dette handler om, at man kigger på de organisatoriske betingelser for at arbejde udviklende. Man undersøger og udvikler her på selve betingelserne for at arbejde med aktionslæringen i organisationen.

Bogens største værdi er efter min mening inddragelsen af to cases i beskrivelsen af aktionslæringens faser.

Aktionslæring deles på klassisk vis op i tre eller fire faser. Den første fase handler om at identificere den udfordring, man i et team eller på en årgang vil arbejde med. Hvad skal aktionen rette sig mod, og hvad ønsker man at opnå med aktionen? Dette kræver en indledende analyse, hvor man når til en fælles forståelse af udfordringen og planlægger en aktion og beskriver et forventet resultat.

Anden fase er gennemførelse af den forandrede praksis - aktionen - og observation af, hvad aktionen fører med sig. Disse observationer fører til tredje fase, hvor man evaluerer aktionen. Her er det en pointe, at man skal sikre, at der kommer forskellige perspektiver frem i evalueringen. En fjerde fase med justering og planlægning af næste afprøvning af aktionen er ikke taget med i bogen.

Disse tre faser gennemgås med inddragelse af, hvordan det konkret har foregået på to forskellige skoler med vidt forskellige organisatoriske forudsætninger: henholdsvis en lille landsbyskole og en byskole. Vi får et indblik i skolekulturerne på de to skoler, og vi følger konkrete deltagere i to aktionslæringsforløb. Vi kommer tæt på nogle af de involverede og deres måde at arbejde med aktionslæring på, hvilket styrker bogens fremstilling og gør det lettere at få billeder på, hvad man på egen skole kan gøre, og hvilke refleksioner det er vigtigt at have med.

Ud over den meget praksisnære gennemgang af aktionslæringens faser krydres fremstillingen også med korte gennemgange af en række planlægnings- og analyseværktøjer. Forfatterne henviser dog også til, at man kan bruge de værktøjer, man er vant til. I det hele taget har forfatterne en meget jordnær og pragmatisk tilgang til aktionslæringen, samtidig med at de meget kontant peger på, hvilke forudsætninger der skal være til stede for at få succes med det.

“Aktionslæring” er en meget brugbar guide til dem, der selv vil i gang. Det kræver ikke det store at begynde, det vanskelige består i at være vedholdende, hvilket kræver en aktiv involveret ledelse. Guiden her peger fint på faldgruber og kommer med praktiske og anvendelige råd.

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk